

چکیده

موضوع قلمرو دین و روشهای مورد استفاده برای تعیین آن، از مباحث مهمی است که امروزه مورد توجه بسیاری از متفکران قرار گرفته است. اندیشمندان، از جمله، متکلمان و حکما، اعم از سنت گرایان و متجددان، در این مورد طرق مختلفی را پیموده، و از روشهای مختلفی استفاده کرده‌اند. برخی از این روشها، درون دینی و بعضی برون دینی هستند. مقبولترین روش برای تعیین قلمرو دین، نزد روشنفکران دینی، روش انتظار بشر از دین است. سنت گرایان مسلمان نیز برای تعیین قلمرو دین، از براهین ضرورت نبوت الهام گرفته‌اند. رویکرد هر دو گروه به دین، علیرغم تفاوت‌های عمده‌ای که بین آنها وجود دارد؛ انسان گرایانه بوده و طبق آن، انتظار یا نیاز بشر، مبنای تعیین قلمرو دین قرار می‌گیرد. آیات قرآن کریم و کلمات گرانبار حضرت علی علیه السلام در نهج البلاغه، نشان می‌دهد که آنچه معیار اساسی و اصلی در تعیین قلمرو دین است، خواست و اراده حکیمانه خداوند در انتخاب محدوده دین خویش می‌باشد؛ نه خواستها و انتظارات انسانها و این حق خداوند است که برای خود دین انتخاب کند و قلمرو آن را تعیین نماید. البته این به معنای در نظر نگرفتن نیازهای انسان و مصالح او نیست، بلکه خداوند با حکمت خویش، همه‌ی این موارد را مد نظر قرار داده است.

کلید واژه ها :

دین، قلمرو دین ، روش درون دینی، روش برون دینی، روش اعتدالی، اراده حکیمانه الهی، نهج البلاغه

المخلص

المجالات الدينية و الطرق التي تستفاد لتعيينها من المسائل المهمة التي يتوجه المتفكرون بها. إن المتفكرين من المتكلمين و الحكماء، من القدماء و المتجددين، سلكوا سبلاً مختلفة و استفادوا من طرق مختلفة التي بعضها مبنياً على النصوص الدينية و بعضها مبنياً على منهج العقلانية .

أحسن الطريق لتعيين المجالات الدينية عند المتجددين، هو طريقه انتظار بشر من الدين. ان المسلمين المتقدمين يلهون من براهين ضروره النبوة لتعيين رحاب الدين و طريق كلاهما الى الدين، يكون حركة انسانيه و لذا ان انتظار أو حاجة البشر يكون دليلاً على تعيين رحاب الدين.

ان الايات في القرآن الكريم و كلمات الامام على عليه السلام، المفيدة في نهج البلاغه، تظهر لنا ان ارادة الله في انتخاب حدود دينه، هي شرط اصلي لتعيين رحاب الدين و هذا حق الله ان ينتخب لنفسه ديناً و يتعين رحابه و لكن هذا ليس بمعنى انه لا ينظر الى حوائج الانسان بل ان الله ينظر اليه بحكمته.

الكلمات رئيسيه

الدين - المجالات الدينية (رحاب الدين) - منهج مبنيا على النصوص الدينية - الطريقه مبنيا على منهج العقلانية -
الطريقه الاعتداليه - ارادة الله الحكيمه - نهج البلاغه

وزاره العلوم و التحقيقات و الفنون

كلية المعارف القرانيه في الاصبهان

نائب التربيہ و التعليم و الدراسات العليا

اطروحه مرحله الماجستير العلوم نهج البلاغه

العنوان:

دراسه اساليب تعيين المجالات الدينيه وفقا لتعاليم نهج البلاغه

استاذ الهادى:

دکتر سيد مهدي مرتضوى

استاذ المستشار:

دکتر محمد حسين يعقوبيان

الطالبه:

شهناز هوايى

الشتاء ١٣٩٠

كلية حقوق هذه الرساله متعلق بكلية المعارف القرآن الاصبهان

Abstract

The subject of "realm of the religion" and the methods used for its determination is one of the important contemporary discussions which has caught the attention of many thinkers. Thinkers as well as philosophers and jurists either conservative or modern have gone through different paths regarding this issue and used different methods. Some of these methods are external religion and some are internal religion methods. The most accepted way for determining realm of the religion to religion elites is the method of men's expectation of the religion. The moslem conservatives are also inspired by the logical reasons of the necessity of prophet hood to determine the realm of the religion. The approaches of both of the two groups have been pragmatically and according to that expectation or the need of men will be the basis for determination of the religion realm. After analysis of each of these methods and ultimately considering the verses of wholly Koran and the precious words of Imam Ali in nahj-al-balaghah it becomes evident that first, its Gods right to choose a religion for himself and determine its realm, second what is the main criteria in determination of realm is the philosophical will of God in choosing the boundaries of his own religion. Of course this does not mean not considering the need and the interest of men, but God with his own philosophy considers all these aspects.

Keyword : religion- realm of the religion - external religion method - internal religion method-moderate method- philosophy considers of god - nahj al- blaghe

Ministry of Research and Technology

Isfahan Quranic Teaches college

M.A Thesis

On nahj- al-balagheh Science

Subject:

**Analysis of The methods of deter mining the realm of religion
based on Nahgoh-balaghe teaching**

Thesis A Dvisor:

Saidmahdi mortazavi Ph.D.

Consulting Advisor:

Mohammad Hasan Yaghobian

By:

Shahnaz Havaei

Winter 2012